

3. Булгакова Л. Н. Операционный левверидж. Золотое правило экономики. Теория и практика / Л. Н. Булгакова // Финансовый менеджмент. — 2001. — № 4 [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.finman.ru/articles>.

4. Лук'янова В. В. Діагностика ризику діяльності підприємства: [монографія] / В. В. Лук'янова. — Хмельницький: ПП Ковальський В. В., 2007. — с. 190—202.

5. Недосекин А.О. Методологические основы моделирования финансовой деятельности с использованием нечетко-множественных описаний: дисс. ... д-а эконом. наук: 08.00.13 / А. О. Недосекин. — СПб, 2003. — с. 58—104.

6. Сілічева Н. Є. Сутність Due Diligence (Дью Ділідженс) і можливі перспективи розвитку в Україні / Н. Є. Сілічева // Економічний простір. — 2011. — № 45. — С. 288—291.

7. Хотомлянський О. Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства / О. Л. Хотомлянський, П. А. Знахуренко // Фінанси України. — 2007. — № 1 — С. 111.

Пилипенко В. О.

(кредитно-економічний факультет, III курс)

СУЧАСНІ СХЕМИ ШАХРАЙСТВА НА ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИНКАХ УКРАЇНИ ТА РОСІЇ

Вплив фінансових злочинів, спрямованих на незаконне вилучення та використання на користь злочинця чи інших осіб цінних паперів, незважаючи на стабільне зростання загального числа цих посягань на економіку країни, до теперішнього часу не ставали об'єктом детального вивчення. Практично відсутні серйозні монографічні дослідження, присвячені аналізу шахрайства на ринках цінних паперів Росії.

У минулому році російський фондовий ринок виріс на 130 %; цього року зростання продовжиться, але буде незначним. Експерти вважають, що зростання буде обумовлене інвестиціями і зовнішнім попитом (прогноз по притоку капіталу — \$ 20 млрд), що прогнозують в «Альфа-банку». При чому фінансисти стверджують, що обсяг іноземних інвестицій в їх складі буде дуже значним. Не дивлячись на це, на фондовому ринку РФ існує маса проблем. В першу чергу проблемою є те, що багато учасників фондової біржі не до кінця розуміють можливостей укладання

угод різними способами, слабо розбираються у видах операцій на фондовому ринку. Крім того, дуже часто виходить, що учасники угод мають низьку інвестиційну культуру. Через ці фактори зростання капіталізації фондового ринку уповільнюється. В Україні фондовий ринок взагалі майже не розвинутий і не є конкурентоздатним у порівнянні з іншими європейськими країнами. Що ще більш ускладнює дану ситуацію України та Росії — це законодавство, яке не відображає всі положення роботи інвесторів та учасників біржі. У результаті на даний момент головними проблемами розвитку ринку є наявність спекулянтства і шахрайства на біржах та відсутність продуманого фінансового законодавства про шахрайство на ринку цінних паперів.

Актуальність даної роботи полягає в тому, що при теперішньому підйомі на фондовому ринку складається сприятлива ситуація для шахраїв. А вже зараз боротьба зі злочинами на фондовому ринку з використанням цінних паперів визнана одним із найпріоритетніших напрямків в Україні та РФ. Сьогодні сюди спрямовані великі фінансові потоки, що неминуче спричинили активізацію діяльності кримінальних структур в даній галузі. Схеми здійснення шахрайства на ринку цінних паперів також різноманітні і мають специфіку, обумовлену видом цінного паперу, особистістю шахрая і характеристиками осіб, щодо яких вчиняється шахрайство.

Ринок цінних паперів є одночасно індикатором ринкової економіки і головним її фінансовим важелем. Відповідно, шахрайство на цьому ринку, яке вже починає набирати обертів в останні роки, відразу ж негативно вплине на благоустрій країни, і в цілому спричинить за собою макроекономічні проблеми в структурі економіки. Більшість способів вчинення шахрайства у сфері обігу цінних паперів різних країн в загальному вигляді, на мій погляд, можна розділити на дві великі групи залежно від предмета злочинного посягання:

1. Спрямовані на заволодіння цінними паперами: укладання фіктивних угод на виконання робіт, поставку продукції і т.д. без наміру їх виконання з метою отримання оплати цінними паперами та подальшого їх привласнення; розкрадання бездокументарних цінних паперів шляхом надання реєстратору фіктивних документів, що підтверджують перехід права власності; шахрайське придбання цінних паперів в емітента шляхом надання фіктивних документів про оплату; розкрадання цінних паперів з депозитарію шляхом надання фіктивних документів на їх отримання;

2. *Спрямовані на заволодіння грошовими коштами*: реалізація цінних паперів, які не належать злочинцям; випуск і розміщення нічим не забезпечених цінних паперів; різні способи шахрайства при торгівлі цінними паперами з використанням мережі Інтернет.

Крім вищеописаних, існують й інші способи шахрайства, появу яких пов'язують з поширенням в останні роки засобів телекомунікації, з інтернаціоналізацією ринків і фінансових операцій. Серед таких способів особливе місце займають шахрайські схеми, що використовуються при торгівлі цінними паперами через мережу Інтернет. Як показує зарубіжний досвід, подібні злочини можуть в найближчі кілька років захлиснути фондові ринки.

Анонімність, яку надає своїм користувачам мережа Інтернет, можливість охоплення великої аудиторії, висока швидкість і набагато менша вартість поширення інформації порівняно з традиційними засобами роблять Інтернет найбільш зручним інструментом для шахрайських дій.

Найбільш логічними шляхами вирішення наведених проблем є удосконалення систем безпеки і контролю професійних учасників ринку, прояв більшої уваги до всіх встановлених умов у договорах при здійсненні операцій, розроблення нової нормативно-правової бази, яка регулюватиме відносини на фондовому ринку і встановлюватиме, які з шляхів отримання прибутку на біржах є суворо забороненими (навіть якщо вони не приносять шкоди іншим суб'єктам), створення відповідних законодавчих актів, що чітко встановлюватимуть види покарань за подібні способи шахрайства, затвердження урядом специфічного органу регулювання фінансової діяльності на фондовому ринку, основним обов'язком якого буде контроль за діяльністю фірм на цьому ринку, аналіз акцій та облігацій, що вона випускає, простежування низки операцій, які вже на перший погляд є сумнівними та мають на меті у майбутньому оминати певні державні заборони тощо.

Література

1. Закон України. Про цінні папери та фондовий ринок. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 31, ст.268.
2. Ст. 29 Федерального закона РФ от 22.04.1996 N 39-ФЗ (ред. от 11.07.2011) «О рынке ценных бумаг».
3. Ветошкина М.М. Ценные бумаги как предмет хищений: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08: Екатеринбург, 2001.